

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Den Hollantschen Icarvs

Hazard, Cornelius

T'Antwerpen, M. DC. LXIV.

Ontledinghe Van Het Gheheel Boeck Peenii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71360](#)

154 Den Hollandischen
ghenissen van verscheyden Oudt-vaders , die op die
tijden gheleeft hebben , dat de aentoepinghe der
Heylighen , de eerste dry hondert jaren is in vogue
gheweest.

ONTLEDINGHE VAN HET GHEHEEL BOECK PEENII.

Vande aenroepinghe , ende eeran der Heyli-
ghen , dienende tot een onderrichtinghe van
de ghēreformeerde Ghemynte , op dat sy
voor de oogen mach sien hoe loos , ende
krachteloos de fondamenten zijn , op de
welcke Peenius sijn heel Boeck heeft
ghebouwt.

I. **B**emerckt : dat Peenius sijn gheheel boeck door,
niet anders en doet , als de gheheele orden van
dese materie verdraeyen , ende alles onder malkanderen
menghelen , nu sprekende van het aentoepen der
Heylighen , als-men moet handelen van hare ghebe-
den ; dan van haer te eeren , als-men moet spreken
van hare wetenschap , &c. soo een-jeder op ver-
scheiden plaetsen kan sien van dit teghenwoordig
Tractaat.

De orden , die hy moet houden , w as dese . I. Hy
moest verdedighe hebben de Schriftuer-plaetsen , die
ick

ick uyt sijne eyghen Leeraers ghetrocken hebbe,
met de welcke sy willen bewijlen, dat'er gheene
andere Voorbidders, tusschen sprekers, oft Middelaers, on-
eyghentlyk sprekende, en zijnen behalven Christus alleen:
dit en heeft hy niet ghedaen: maer in de plaeſe van
die Schrifuer-plaetsen (van my voorghestelt in mijn
Victorie van pag. 6. tot 18.) te verdedighen, hy gaet
onſe eyghen leere uyt de Oudt-vaders, ende onſe
Schrijvers bevestighen, dat Christus is den eenigen
Middelaer der verloffinghe, oft der alghemeyne versoe-
ninghe vande menschen met den hemelschen Vader.

Hier op moest hy datelijck wederleydt hebben
mijne Schrifuer-plaetsen, met de welcke ik in mijn
Victorie van pag. 18. tot 30. bewijſe, dat'er behalven
Christus eenighe andere zijn, die by Godt voor ons
bidden. Dit heeft hy ghedaen: maer hoeft alles men-
ghelende onder malkander, ende loopende ghedur-
ghbuyten spoor, want daer hier de questie alleen
is, oft'er eenighe andere zijn, die voor ons bidden;
hy maeckt ghedurgh eene consequentie van haer
niette aenbidden, ende t'aenroepen. Soo doet hy
pag. 28. segghende: Hier uyt en volght niet dat men de
Heilighen moet aenroepen, dat herhaelthy tot dry, oft
vier mael toe, pag. 29. Wederom pag. 30. Wiesal hier
niet besluyten, dat Samuel is aengheroepen gheweest? dat en
vraeght men noch niet; maer hier is de questie al-
leen, oft daer eenighe andere zijn, behalven Christus,
die voor ons bidden by Godt of nu hier uyt volght,
dat men die voorbidders versoecken magh, om
voor ons te bidden, dat moet daer nae ghedisputeert
worden, en daerom maeckt Peenius niet als brod-
ders werck.

Ten derden. Om goede orden te houden, moest hy
ver-

verdedigh hebben, de Schriftuer-plaetsen, die sijne
Leeraers ons voorstellen, om te thoonen, dat men
de Heylighen niet en magh aenroepen, datis, hale
ghebeden verfoeken: In de plaetse van dit te doen,
hygaet in't langh, ende breetd, soo uyt Schrifture,
als uyt de Oudt vaders, ende onse Schrijvers be-
thoonen, dat men Godt alleen moet aenbidden,
met de ware aenbiddinge; eenne lase van de welcke
noyt jemant van ons ghetwijffelt en heeft, in-
der vooghendat hy van pag. 45. tot 68. niet anders en
doet als onse eyghen leere, dicsaengende bevesti-
ghen.

Ten vierden. Hierop moest hy dareljck mynne
Schriftuer-plaetsen wederleyt hebben, met de welcke
ick in mijne *Victorie*, van pag. 50. tot 74. bethooone,
dat men de Heylighen welm'gh aenroepen. In de
plaetse van dit te doen, gaet hy wederom soodanige
Schriftuer-plaetsen, getuyghenissen der Oudt-
vaderen, ende onser Schrijvers opnemen, in de welcke
namelijck gheseydt wordt, dat *Christus* onsen ee-
nighen Middelaet is der verlofinghe; soo en springt
hy niet alleen *ab hoc*, ende *ab hac*, maer bevestight we-
derom onse leere.

Voorders gaet hy van pag. 86. tot 120. bewijzen,
dat Godt *al-wetende, almachtigh, ende al-om-teghen-*
voerdigh is; dit zijn noodeloose bewijzen, want
noyt Catholijck en heeft daer aen ghetwijffelt.

Hier op gaet hy noch voorders bethoonen, dat
de Heylighen noch *al-wetende en zijn, noch almachtigh,*
noch *al-om-teghenvoerdigh*. Wat wat dit noo-
digh? want noyt Catholijck die contrarie gheleert
heeft: soo dat dit niet anders en zijn dan ydele fla-
ghen in de locht. Tghene hy hier alleen moet be-
thoonen,

thoonen, was , dat men de Heylighen niet en mach
aenroepen , om dat-se noch *alwetende* zijn , noch *almachtigh* , noch *al-om-teghenwoordigh* : om dit te be-
wisen, en heeft hy gheen ander argument , als dat
dese dry qualiteyten in de Schrifture seer nauw sa-
men ghevoeght worden met de aenroepinghe. Dit
argument en is niet met allen ; soo langh als hy uyt
de Schrift niet en thoont ('twelck hy nerghens en
doet) dat de *aenroepinghe van de alwetentheydt , almo-*
ghentheydt, en de *al-om-teghenwoordigheyt*, niet ghe-
separeert en mach worden : want , wie en siet niet,
dat het *wat anders* is, dat de schrift twee dinghen
nauw by malkanderen voeght : ende *wat anders*,
dat sy seght : Dese twee dinghen en moghen noyt
van malkanderen ghespareert , oft ghedeylt wor-
den: Waer seght de Schriftuer dit ?

'Tselve is van het vertrouwen te stellen op Godt:
Hy thoont wel dat de Schrifture seght, dat men sijn
vertrouwen moet stellen op Godt , ende niet op
menschen die kunnen bedrieghen : Maer hy moest
thoonen, dat de Schrift erghens seght , dat men sijn
vertrouwen niet en mach stellen op de Heylighen,
die nu aengheene veranderinghe, noch bedrogh, en
zijn onderworpen.

'Tselve is van het Ghebodt, ende belofte : Hy thoont
wel , dat'er een ghebodt is van Godt te aenroepen,
ende eene belofte, dat de ghene, die hem sullen aen-
roepen , sullen verhoort worden ; dat is *eene sake*
daer niemandt aen en twijfelt : maer hymoest too-
nen ('twelck hy niet en doet) dat de Schrift erghens
seght, dat het *ghebodt*, ende *belofte*, soo nood:sakelijck
is tot de aenroepinghe, dat-se sonder de selve niet en
kan bestaan, ende ongheorloft is.

Dan

Dan wilt hy bewijzen, dat de aenroepinghe der Heylighen niet over-een en komt met het formulier van het ghebedt des Heeren; hoe slecht hy hier mede te wetck gaet, kan-men sien uyt myne wederlegghingen; ende namelijck, hoe schandelijck dat hy de Oudt-vaders, die hy hier neemt tot sijn voordeel, verkort, oft verdraeyt heeft.

Hier nae gaet hy opnemen een sake, die nu menighmael van ons is te niete ghedaen, ende wilt bewijzen, dat sommighe Heylighen noyt en zijn inde wereldt gheweest, ende daer hy selve bekent dat hy myn Tractaet teghen D.Renesse heeft ghesien (want hy citeert het pag. 191.) daer laet hy even wel alle mijne teghen-bewijzen vaeren, ende neemt de slechtste van al op, meynende hier mede alles schoon ghemaeckt te hebben, daer ick hem nochtans in dat voorseyde Tractaet teghen Renesse van pag. 24. tot 32. met ses bestandighe redenen van contrarie overtuyghe: Wat is dit anders te segghen, als, of ghy my van contrarie overtuyght, oft niet, ick wille het soo hebben: Is dit dan ghenoegh voor de Ghereformeerde Ghemeynte?

Voorders om te thoonen dat de aenroepinghe der Heylighen af-komt vande Heydenen, ende niet over-een komt met de leere vande primitive Kercke, begaet hy niet alleenlijck misslagh op misslagh, maer oock leughen op leughen, oft bedrogh op bedrogh: want oft hy stelt soodanige Schrijvers voor, als wensende de onse, die wy nochtans noyt voor sulcks en hebben erkent, oft hy schrijft-se toe het ghene sy niet en segghen; onder andere is merkelijck 'ghene hy seght pag. 203. te wetep dat Petrus Chaphaus een ketter, in de Kercke inghevoert heeft

de

de aenroepinghe vande H. Maghet, om dat Nicephorus lib. 15. Hist. cap. 28. seght, dat desen ketter ghevonden heeft, dat in jeder ghebedt de Moeder Godts soude gheheten worden. Wie en siet hier niet dat het bedrogh is want wie en siet niet, dat het wat anders ist te segghen, dat hy eerst ghevonden heeft de aenroepinghe van Maria, ende wat anders, dat hy in jeder ghebedt haer wilde aengheroepen hebben? het eerste en kost Nicophorus niet segghen met de waerheydt, want i. wy hebben boven ghesien, dat den H. Athanasius meer als hondert jaren te voren de H. Maghet heeft aengheroepen, van welcke ghewoonte oock, vele jaren voor Petrus Cnaphaus ghepleeght, spreekt den H. Gregor. Nazianz. Orat. in Cyprian. ende andere. Jac Nicophorus selve, maeckt ghewach voor de tijden van desen Cnaphaus van den dienst, die men aan de H. Maghet hadde bewesen. Hoe kan hy dan met de waerheydt segghen, dat Petrus de eerste gheweest is, die de aenroepinghe van Maria heeft in de Kercke ghevoert? Hy seght dan het tweede, te weten, dat hy in jeder ghebedt, dit wilde ghedaen hebben, in 't welck hem de Roomsche Kercke niet nae en volght, want sy spreekt menighe ghebeden, in de welcke sy van de H. Maghet niet en vermaent.

Bemerckt 2. dat Peenius de aenteckeningen van sijnen Bybel die ick tot mijn voordeel hebbe ghenomen, oft doorgaens overlaet, oft wel de selve teghenstrijd; in't eerste thoont hy dat hy verleghen is, in het tweede; mach de Ghereformeerde Ghemeynte sien, wat sy van de aenteckeningen van haren Bybel moet houden.

Bemerckt 3. Dat hy doorgaens ontallijcke dingen dinghen opneemt, die hy niet en bewijst, willende dat-

dat men hem gheloove op sijn woordt; dit sult ghy kunnen bevinden op alle die plaetsen, daer ick leghe: *Ick ontkenn' et, oft ick looch' et, oft waer staet dat gheschreven?* Want jedt enckelijck te legghen sonder bewijzen, wat is dat anders als sijn segghen willen aenghenomen hebben voor Euangelie? ick en gheloove niet, dat de Ghereformeerde Ghemeynte loo blindt is, dat sy het enckel segghen van Peenius, oft van eenigh Predikant, voor soodanigh sal aen-nemen: Vervolghens indien Peenius gheene bewijzen voort en brengt teghen die plaetsen, daer ick jets ontkenne, oft loochene, soo moet de Ghereformeerde Ghemeynte noodtsakelijck vonnissen, dat Peenius in menighe stukken verleghen is, ende over fulcks op wat eenen lossen, ende onvasten gront, sijn boeck is ghebouwt.

Bemerckt 4. Dat het meeste deel van sijne Schrifuer-plaetsen, met de welcke hy pooght de aenroepinghe der Heylijgen om verre te stooten, van niet anders en spreken, dan van afgoderije der Heydenen, oft der Joden: hier mede meynt hy te bewijzen, dat de aenroepinghe der Heylijgen afgoderije is. Doch dit al-te-mael en kan niet bestaan, 'ten zy dat hy te voren bewijse ('twelck hy niet en doet) dat wy de Heylijgen houden voor Goden, ende haer de selve eere toedraghen, die Godt alleen toekomt: Want hy seght alleen dat alle religieuse eere, eene eere is, die Godt alleen toekomt, maer hy en heeft dat noyt uyt Scripture kunnen bethoonen; oft indien hy meynt dit te kunnen doen, dathy ons dan soodanighe Schrifuer-plaetsen voortbrenghe, daer gheseydt wordt, daer en is gheene andere religieuse eere, als die godlijck is; en dan sal hy hier uyt moghen

moghen besluyten , dat de aenroepinghe der Heyli-
ghen godlijck is ; voorders , dat sy afgoderije is , en
dan sal het eerst tijdt wesen die Schriftuer-plaetsen
te ghebruycken , daer men spreekt van den dienst
der afgoden : Andersins , sonder die voorgaende
fondamenten gheleght te hebben , en komen alle
die voorseyde Schriftuer-plaetsen hier niet een hayr
te propooste.

Bemerckt 5. Dat hy op menighe plaetsen begaet
petitio principij , dat is te segghen , dat hy de questie
self neemt voor sijn reden . Even ghelyck jemant
disputerende , of Christi Lichaem welsenlijck is in het
Nachtmael , niet anders en seyde tot een bewijs , als ,
het Lichaem Christi is in het Nachtmael . Wie en siet
niet de ongherijmtheyd , ende onvastigheydt van
soo eene wijse van redenen ? dese sult ghy dickwils
kennen vinden van my aenghewesen in dit teghen-
voordigh Tractaat .

Bemerckt 6. Dat hy op vele plaetsen seght , dat de
Catholijken de Heylihen MOETEN aenroe-
pen ; niet teghenstaende dat hy op verscheyden
plaetsen van mijn *Victorie van Roomen* , heeft kunnen
lesen , dat de aenroepinghe der Heylihen , by ons
gheen gebodt en is . Is dat niet de Ghemeynte blint-
hocken , ende bedrieghen ?

Bemerckt 7. Dat hy noyt en antwoort op mijne
redenen , met de welcke ick bewijs uyt verschey-
den weerdigheyt vande persoonē , diemen aenroept ,
oft eert , de verscheyden heyt van de eere ; en dat hy
niet anders en seght , als dat de Ghereformeerde
gheen andere eere en kennen , als *burgherlycke* , ende
godlycke : is dit ghenoegh ? moet hy mijne redenen
niet wederlegghen , en thoonen , dat men oock aen
1
die

die personen, die niet burgherlijcks hebben, noch in haer Wesen, noch in hare gaven, met burgherlijcke eere kan achtervolghen, ende hoe dat dit geschieden kan? 't welck indien hyniet en doet, soo moet de Ghereformeerde Ghemeynte hare oogen hier openen, ende sien dat het gantschelijck los is, gheene andere soorte van eere t'erkennen, als burgherlijcke, ende goddelijke.

Bemerckt 8. Dat hy noyt een Schrifture alleen en heeft kunnen bybrenghen, daer den H. Gheest, gheheten wordt, *seven Gheesten*.

Bemerckt 9. Dat hy onder onse Autheuren voorghestelt heeft Poëten, en Lof-reden-dichters, wilende hare spreken doen passeren voor leer-stucken, ende als aengenomen vande heele Roomische Kerk, namelijck in hare ghebeden, die sy doet in de Mis, ende andere besondere diensten.

Bemerckt 10. Dat hy vele spreken van de Oudvaders by-ghebracht heeft, de welcke op die plaat-sen, die hy citeert, niet te vinden zijn; andere citeert hy sonder boeck, en Capittel; het meeste deel heeft hy verkort, oft bedrieghelyk voorghestelt.

Bemerckt 11. Dat hy mijne slot-redenen hier en daer soo verkeert, dat hy my contrarie doet spreken aen't ghene ick met'er daet hebbe ghesleydt in mijn *Victorie van Roomen*.

Bemerckt 12. Alle sijne leughens, en bedriegerijen.

Pag. 131. Seght hy dat die van het Pausdom segghen, dat aen de verstorven Heylygen godlycke eere toekomt. Dat en heeft noyt iemandt van't Pausdom gheleert, ja selfs niet ghedacht.

Pag. 149. Seght hy, dat de Enghelen in't Pausdom ghe-eert worden met godlycke eere. 'Tis onwaerachigh.

Pag.

Pag. 150. seght hy, dat Ribera, Balaam heeft ghe-
seydt godloos te zijn, om dat by eene uytwendighe erbie-
digheydt heeft bewesen aan den Enghel, die hem verscheen.
Daer en is hier van gheene apparentie by Ribera: oft
indien hy dit uyt sijn selven gheseydt heeft, so heeft
hy even sterck ghelogen, want dat en is noch in
Schriftuer, noch in eenigh rechtsgnigh Schrijver te
vinden.

Pag. 187. seght hy, dat Becanus bekent, dat het onseker
is, oft S. Chrystoffel inder daet gheweest zy ende Becanus
leert heel contrarie.

Pag. 190. Houdt hy Georgius een Bisshop van Ca-
padocien, voor den selven persoon met onsen H. Joris:
daer-en-tusschen sy zijn verscheyden in alle omstan-
digheden.

Pag. 205. seght hy dat Paulus seght Rom. 10. 14. dat
die aenroepinghe alleen wettelyck, ende saligh-makende is,
de welcke tot Godt ghericht wordt. daer nochtans Pau-
lus dat woordeken ALLEEN niet en heeft.

Pag. 216. seght hy, dat in den vyver vanden Paus Gre-
gorius niet min dan 6000. hoofden van ghedooide kinderen
gevonden zyn. Dat is onbeschaemdelijk ghelogen.

Pag. 221. Lieght hy tot dry-mael toe, in het voor-
stellen van cenen sekeren lof sangh.

Pag. 222. seght hy, dat de Minder-broeders meynen ter
hellen te varen, indien sy slapen sonder een kleyn kapken op
bare borst. Dat is valsche.

Pag. 223. Lieght hy, als hy seght, Dat den H. Domini-
cus een vredet eyran is gheweest.

Pag. 240. Stelt hy voor twee van onse Doctoren,
namelicck Estius, ende Ludovicus Soto Major, als oft sy
leerden, dat Paulus seght, dat men Godt moet aen-
roepen met uytsluyten van andere. Doch de ey-

Pag. 261. Seght hy, dat die van Russenlandt een paspoort-brief neffens de overledene leggen int graf, op dat sy hier door moghen eenen inganck hebben tot den hemel, dit, seght hy, gheschiedt uyt be- sonder privilegie van den Paus. Dit leste is ghelogen.

Pag. 275. Seght hy dat het de opinie is, namelyk der Jesuyten, dat Elias noch niet ghestorven is. Daer en-tusschen 'tis de opinie van alle Catholijckeschrijvers, jaer van de voor-naemste Out-vaders.

Pag. 279. Seght hy, dat ick eene beduydinghe hebbe aengheweuen aan de woorden van Esaias cap. 63. Daerentusschen 'ten is mijoe beduydinghe niet, maer die van den Chaldeeuwschen text.

Pag. 282. Seght hy, dat Calvijn noyt vande levenden, veel min van de aghestorven Heylyghen, schandelyck, oneerlyck, of onbetaemlyck gesproken heeft. Daerentusschen daer sijn menighe exemplaren in de schriften van Calvyn te vinden, die contrarie uytwijlen.

Pag. 292. Seght hy, dat het strije teghen de leere des Pausdoms reghel recht tot Godt te gaen. Dat dit openlyk ghelogen is, kan men sien uyt de schriften van alle onse autheuren.

Pag. 298. Seght hy, dat men uyt onse publycke schriften, ende daghelyck sche practycke kan sien, dat men door de eere die wy den Heylyghen toedraghen, te kort doet aan de eere Godts. Dat is ghelogen, want onse practycke in de publycke ghebeden, wijst heel contrarie uyt.

Pag. 11. Lieghy, wanneer hy seght, dat wy de Heylyghen stellen tot Middelaers der verlossinghe.

Ibid. Lieghy, segghende dat wy in onse ghebeden uit Altoos samen voeghen: Door ghebeden ende ver- diensten,

Ibid.

Ibid. Lieght hy , segghende , dat wy de Heylighen stellen boven Christum.

Pag. 12. lieght hy dry leughens met eenen slagh, wanneer hy seght , dat die van het Pausdom leeren, dat de Heylighen, al-Wetende, almachtigh, ende al-om teghewoerdigh zijn.

Ibid. Lieght hy dat Antoninus seght dat de H. Magbet op den throon Godts selve, is verheven.

Pag.26. Seght hy met sijnen Calvijn, dat in alle onse Litaniën, Hymnen, en Troesen Christus niet eens ghemeldc wordt. Dat dit leughen is, kan een-jeder sien, die maer lesen kan.

Pag.56. Schrijft hy Origenes valscherlyck toe, als oft hy leyde, dat alle aenroepinghe een, en de selfde sake is met de aenbiddinghe. Daer nochtrans Origenes niet anders en seght , als dat de aenroepinghe des naems Christi in het belonder het selfde is met de aenbiddinghe.

Pag.57. Verdraeyt hy de slot-reden van Arnobius, Eusebius, Tertullianus, &c.

Pag.58. Lieght hy, dat het de oude Christenen niet en is in den singekomen van eenighe creature te vereeren. Want hy wordt van contrarie, doot menigh vuldige exemplelen der ouden overtuylgh; de welcke hy noyt elck in't besonder en sal kunnen wederlegghen.

Ibid. Seght hy, dat de aenroepinghe der Heyligen een subtylheydt is eerst in dese laetste tijden bedacht. Hy wordt van contrarie overtuylgh door exemplelen van over derthien, en vierthien hondert jaren.

Pag.60. seght hy, dat de Oude-vaders de Godtheydt des Soons besluyten uyt den religieusen dienst (in't ghemeyn) Daer ly de selve besluyten alleen uyt de ware aenbiddinghe, die den hemelschen Vader toekomt.

Pag. 82. Stelthij de woorden van Origenes bedrieghlijck , of valsche lijk voor, als of hy seyde : dat sy haere ghebeden offerden alleen door Christum : Daer Origenes seght Soli Deo, dat is , een Godt alleen.

Pag. 140. Belieghet hy Irenaeus aengaende de aenroepinghe der Heylighen.

Pag. 142. Belieghet hy Theodoreus , raeckende de selve materie.

Pag. 145. Seght hy , dat de Papisten het selfde leeren met die ketters de Welcke van den Apostel Worden veroordeelt in den dienst der Enghelen : Hy wort uyt den text selve, ende alle de Vaders, die van dese materie handelen, overtuight van contrarie.

Nu laete ick staen, soo menige Out-vaders, ende Catholijcke Schrijvers , welckers woorden hy verdracyt , ofte verkort heeft : Ick late staen loo vele spreken van hem bygebracht , die by haer nierre vinden en sijn. Ten lesten, ick late staen, soo vele citatien sonder boeck, ende Capittel &c.

Hier kont ghy-lieden nu voor de ooghen sien, Beminde vrienden, met wat fondament, Peenius, ende de ghene , die sijn Boeck , ende het opschrift des selfs, ghe-approbeert , dat is, voor goet ghekeurt hebben, uytgheroopen hebben Triomph over mijne Victorie van Roomen, raeckende het eeren, ende aenroepen der Heylighen. De verleghentheydt, ende onmacht van Peenius, kont ghy voren sien in den Hollandischen Icarus, daer ick aenteekene verre over de 80. van mijne bewijzen , die hy onbe-antwoordt ghelaten heeft, ende my schuldigh ghebleven is , daer hy nochtrans my defen Reghel ghestelt hadde, dat de ghene , die op alles niet punctuelijk en antwoordt , niet en magh gheseyt wordente wederleggen , veel min dan te triompheren.

Ten

Ten anderen kont ghy in't leste van dit Tractaet achterhaelen de onghetrouwicheyt Peenij, daer ick aenteekene verre over de veertigh soo klare leugenen, als heymelijcke bedriegherijen, die hy sijn geheel boeck deur, heeft begaan. Wat sult ghynu maecken met soo eenen hoeck, die het opchrift draeght van Triomph der Waerheyte, daer hy beter den titel sou voeren, van een kart begrijp der valscheden, ofte Nederlaghe der Ghereformeerde, rakende het eeran, ende aenroepen der Heylyghen, niet alleen om dies wil dat Peenius op menighe plaetsen onse leere bevestight heitt, macr oock om dat niet een van sijnē schriftuerplaetsen, ende bewijzen, ofte te propooste en dient, ofte de minste kracht heeft, om het eeran, ende aentoeopen der Heylyghen, ick en segghe niet om verre te stooten, maer oock selfs niet, om die te verhinderen. Magh ick dan hier niet uytroeopen met recht, ende segghen: *Vrienden waer toe zijt ghy lieden gekomen?* uwe Voorouders hebben tot Predikanten, ende Leeraers ghehad, treffelijcke, ende Heylyghe Bischoppen, Priesters, ende Religieuse personen, als sijn ghe weest den H. Willebrordus, Enghelbertus, Amandus ende andere &c. die de waerheyte verkondighden met onghelycenis, ende oprechtigheit, die de Heylyghen selve eerden, ende aenriepen, en Kerkchen oprechteden daer de Heylyghen besonderlijck wierden gheviert, ghelyc menighe oude over-blijf-selen noch kunnen ghetuyghen: Siet nu eens het verschil dat'er is tusschen, die oude voorgaende Leeraers, ende uwe hedendaeghsche.

Uwe Voorouders waren kinderen vande Room-sche Kercke, ende wierden ghevoedt op die vruchtbare weyden van de koye des Heeren; ende nu, ey-

laes! wordt ghy-lieden , als verdoolle schaepen
gheleyt op Heyen, en on weghen, daer ghy opge-
volt wordt , met een valsch gheklanck van ydele
woorden, ende drooghe verleghen Schriftuer-plaet-
sen: Hoe is het beste gout soo verandert? hoe heeft dien
blinckenden glans van de oude Religie, soo haeren
luyster verloren , dat sy moet beweirt worden met
valscheden, ende bedriegherijen? Doet nu, ten lan-
ghen lesten uwe oogen eens open , ende siet waer
toe dat ghy-lieden gekomen sijt, ende keert weder-
om tot den schoot van uwe waerachtighe Moeder,
daer ghy zyjt uytghevallen , ende zyjt seker dat ghy
Godtsult hebben tot uwen Vader: dat bidde ick
hem uytter herten, ende wensche ul. dat volle licht,
'twelck voor uwe tijden , de gheheele wereldt deur
heeft gheschenen , ende uwe Voor-ouders verlicht,
op dat ghy-lieden samen met haer mooght hier-na-
maels ghenieten het eeuwigh licht van de hemelsche
Heerlijckheydt. Amen.

FACULTAS PROVINCIALIS.

Ego infrascriptus Prepositus Provincialis Provincia Flandro-Belgicae
Societatis IESV ex potestate mihi facta ab Admodum Reverendo Pate
Ioanne Paulo Oliva Vicario Generali ejusdem Societatis, eam facio D.
Michaeli Cnobbaert Typographo Antverpiensi, ut imprimat lingua flan-
dicâ Tractatum controversum quo P. Cornelius Hazart Societatis Sacerdos
respondet Antonio Hulso, & Danieli Peenij. Quem Tractatum prius ex-
aminarunt atque approbarunt Theologi nostri. In querum fidem hasce man-
propria Subscripti easque solito officij mei Sigillo munitus dedi. Tongis 30.
May 1664.

FRANCISCVS DE CLEVN,

APPROBATIO.

Audentiorem temeritatem, & temerariam presumptionem, Danielis
Peenij, plumeis id est levibus & debilibus argumentis atq; cereis
id est ad solem veritatis liquandis alis supra Magistros suos volare, id est
ultra ipsos sapere nitentis, accuratè exprimit Liber hic, R. P. Coratij
Hazari Soc. IESU, cui titulus, Icarus Batavicus, quem proinde Typis
dignum censeo. Datum 21. Junij 1664.

Iohannes de Capua Can. Antv.
Lib. Censor.